

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Tractatus De Fiducia In Deum Plurimas Et Utilissimas pro
vitâ spirituali instructiones Continens, Præcipue Ad
Obtinendam magnam animæ quietem, & afflictiones
quascunque ingenti cum solatio & fructu ...**

Dusault, Nicolas

Coloniæ Agrippinæ, 1660

Caput IV. Quartum medium conservandi nostram in Deum fiduciam:
omnibus Dei mandatis religiosè obedire.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-50333](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-50333)

hunc obtestaretur enixè ut cœptum opus suum perficeret ac perpoliret. *Manus tua fecerunt me & plasmarunt me: da mihi intellectum.* Hanc excellentissimã arbitror praxin divinum implorandi auxilium cum firmissimã spe ab immensã Dei bonitate impetrandã quidquid nobis necessarium petiverimus.

CAPUT IV.

Quartum medium conservandi nostram in Deo Fiduciam.

Omnibus Dei mandatis religiosè obedire.

§. I.

Magnum discrimen inter mandata Dei & hominum,

Nemini dubium esse potest quin inter præcepta Dei & hominum, magnum discrimen intercedat; homines enim si quid imperent rationi dissonum, præcipiendo conformare rationi non possunt: si quid præcipiant difficile & arduum quocunque modo urgeant eos, quibus imperant, his vires & industriam addere nequeunt ad exequendum, aut difficultatem rei præceptæ tollere. At cum divina sapientia quæ est regula omnis rectitudinis, quam comitatur justitia, Autoritas & Omnipotentia, suis nos dignatur honorare

norare mandatis, tametsi speciem aliquam
rigoris ac difficultatis præ se ferant; quando
tamen iis parere conamur, tantam continuo
experimur suavitatem ac facilitatem, ut verè
dicere possimus, plus esse delectationis in o-
bediundo Deo quam in imperando homini-
bus, optandumque esse ut quæcunque illi
placuerint, imperet, quando tam facile est ac
suave cunctis ejus parere mandatis. Homi-
num etiam nemo est tantæ autoritatis in sub-
ditos suos, ut his per illum non liceat iustia
ejus examinare, dummodo quod præcipit
nec limites excedat rectæ rationis, nec vires
obedientis; ab hujusmodi enim præceptis
hominum jus quemque naturæ eximit, cum
necessitas legem non habeat, nec natura suam
patitur violari ab eo qui & ipse in suis man-
datis naturæ subjacet imperio. Solius est Dei
uti supremâ hac atque absolutâ potestate ju-
bendi, quodcunque illi placuerit in omni re,
& imperandi nobis cœcâ obedientiam quæ
excusationem omnem rejiciat. Ejus siquidem
mandata regulæ nobis sunt prudentiæ &
subministrant etiam vires ad obtemperan-
dum necessarias. Sicut ergo ad fidem habend-
am rei cuiusque, hoc unum satis est scire à
Deo dictam, ita ad eandem opere complen-
dam, sufficere debet esse à Deo imperatam.

Fides

Fides & Fiducia in Deum una ferè virtus censentur quæ duas habet functiones diversas. credere & facere, sed in utraque æquè potens, unde licet res sibi habeat propositas quæ rationem excedunt, iis tamen fides firmissimū præbet assensum utpote revelatis à Deo qui nec fallere sive mentiri, nec falli potest. Cur non etiam Fiducia impellat ad executionem rerum quantumvis viribus nostris superiorum, quando eas Deus summè sapiens, summeque potens imperavit. *Quodcunque dixit vobis. facite*, monebat prudentissimè Virgo sapiens ministros in nuptiis Canæ, quando iis Christi Domini, iussa quæcunque nullo adhibito examine volebat esse summæ curæ. Joan. 2.

§. II.

Dua veritates necessariae.

Aurea hæc est regula Sapientissimæ Domini ac Magistræ nostræ ad quam nostram in Deum fiduciam conformare oportet. Sed priusquam eam applicemus, duo necesse est in memoriam revocare principia omnibus indubitata qui vel primis fidei rudimentis tincti & aliquâ divinarum cognitione perfectionum imbuti sunt. Primum est quod sicut sine Dei auxilio non possum nec manum movere,

movere, nec linguam, ut jam olim verissimè
 pronuntiarunt Propheta regius & Gentium
 Doctor, psal. 138 1. Cor. 12. ita *omnia possum in*
eo qui me confortat adeo ut nihil tam arduum
 atque difficile mihi possit objici, quod divi-
 nâ nixu ope & gratia adjutus non facile quæ
 perrumpere ut iidem Sancti Spiritus inter-
 pretes alio in loco testantur. psal. 17. ad Philip.
 14. Alterum est, Dei providentiam & mise-
 ricordiam non minorem esse ejus Potentiâ;
 idcirco nullum imponet præceptum homi-
 nibus, quin addat auxilium necessarium ad
 servandum, alioqui multò ageret inhumani-
 us quàm olim Basilides ille Moscoviæ Rex
 qui subditis suis imperabat ut summâ hyeme
 phialas ad se afferrent sudoribus suis plenas,
 gressus singulos numerarent, prohiberent ne
 quis vestigiū poneret in terra à se semel cal-
 catâ. Simile quid narrat R. Benjamin in itine-
 rario de rege Albagassi. Ex his principiis po-
 sitis velut solidissimis fundamentis conse-
 quens est, ut quotiescunque mihi Deus im-
 perat aliquid, exempli causâ diligere inimi-
 cos meos, benefacere illis, preces ex animo
 fundere pro eisdem, sine dubitatione ulla as-
 sistet mihi hoc in opere, quippe quod ex-
 qui nequeam sine ejus gratiâ, quæ gratis mi-
 hi ultra naturæ debitum concessa vel ad pro-
 ANTI-

nuntiandum sanctissimum nomen ejus necessaria est, sine qua nec cogitare de bono opere valeo ut oportet; destitutus verò concursu ejus consueto, instar arboris aut statuæ persisterem omnis expers motus & vitæ functionum. Nec minus alterum est infallibile, quod si auxiliatricem mihi manum Deus præbeat operique ferat ad id quod facere intendo necessariam, quodcunque fuerit, etiamsi humanis viribus majus videatur, exequi omninò potero, si volo; & mihi imputari debet, si careat effectu.

§. III.

Quam dispari modo recipienda sint præcepta Dei ac hominum.

Quare persuadere sibi Deum nobis imponere præcepta gravia & difficilia, & destituere tamen auxilio ad exequenda necessario, est fingere sibi Patrem optimum ac misericordissimum instar tyranni, & crudeliorem credere in servos suos quam ipsi barbari sint in bestias.

Ideoque si quid de nobis pro arbitrio suo constituat, haud est permissum examinare, utrum præstare possimus nec ne, quandoquidem certi sumus una cum præcepto daturum virtutem ad exequendum. *Deus mihi*

adjutor, fiducialiter agam & non timebo, dicebat David. Neque etiam licet inquirere, num quod jubet Deus, sit rationi nostræ consentaneum, aut ordinato naturæ cursus, siquidē ipse neutrius lege tenetur. Et in hoc dicebamus supra, consistere discrimen præcipuum inter obedientiam quam Deo debemus & quam deferimus hominibus. Si quid homo præcipit, non satis est mihi nosse quod regio fulgeat coronatus diademate, aut sacra sit insignitus thiarâ, quod parens meus sit, quod Dominus meus, quod Dux meus, aut quod imperare mihi possit pro potestate quam habet, quæcunque illa sit; sed præterea considerandum mihi est, num forte quod jubet, sit alienum à ratione, sit iniquum, injustum, *ἀδύνατον* perniciosum salutis & perfectioni animæ meæ. At cum Deus mandatum quodcunque tradiderit, ejusque habeam voluntatis certissima argumenta, continuo obsequendum est animo quàm promptissimo, nullâ examinis interpositâ morâ; & certâ cum fiducia vires non defore mihi, sed copiosam de cælo opem affuturam quâ exequi valeam quod jubetur. Tantum verò abest ut contra rationem agam aut prudentiam entendo obedire Deo etiam in eo quod rationem superat, & prudentiam humanam, ut

potius

potius maxima hæc sit laus rationis, & prudentiæ summa perfectio, obedire Deo in eo quod est supra rationem ac prudentiam ac nostram. *Quodcumque dixerit vobis, facite.* Hæc divina sapientiæ & politicæ rationis regula est quam sapientiæ mater & magistra sapientissima nobis tradidit. Fac securè, quidquid Deus imperat, fac sine contradictione, fac sine exceptione noli metuere ne erres aut confundaris obtemperando Dei præceptis, licet humana prudentia objiciat tibi nescio quam difficultatis aut absurditatis aut impossibilitatis speciem. Itaque si imperet tibi ut sis cursus solis, aut super maris undas ambules, ut transferas montem de loco in locum, ut aquam exprimas ex pumice, noli tergiversari & dicere. hæc præcepta excedunt naturæ vires. Nam Deus horum autor & iussor evahit extra naturæ limites & jurisdictionem, jubendo res quæ supra naturam sunt, & superiorem se constituit naturæ legibus. Quod si principes Ecclesiastici & sæculares possunt jus canonicum, aut civile, quod condiderunt, relaxare, & ab ejus obligatione eximere quos volunt, quidni idem possit Deus in lege naturæ quam constituit in omnium ordine atque inclinationibus creaturarum?

Praxis hujus medijs.

His ita positjs ac stabilitjs videamus nunc qua ratione in rebus singulis atque negotijs uti fructuosè possimus allatis principijs. Deus commendat mihi & præcipit tum divinis inspirationibus suis tum exemplis aliorum, tum expressis & repetitis mandatis, ut sibi eleemosynam dem in personâ pauperum & egenorum, sponcione interposita, nihil inde damni accepturas fortunas meas, sed se redditurum mihi suo tempore cum fœnore quidquid benevolo liberalique animo in egentes suo nomine effudero, & ad remunerationis cumulum exacto vitæ mortalis curriculo donaturum mihi cœlestium bonorum thesauros & gloriam immortalem. Contrà assurgit humana prudentia Dei se jussis opponens, admonet non esse deserenda præsentia, spe futurorum, nec dimittenda certa pro incertis, nec hæc quæ videntur commutanda pro ijs quæ non videntur. Non esse jam tempora quibus Deus miraculis Eleemosynas compenset; si hodie dem nummum pauperi, cras alium alteri, & sic deinceps alijs alios sine fine, imò si vel teruncium donemini, qui se quotidie ingerunt pauperum tur-

ba, r
mea
nia i
dent
tur
nun
joru
mar
suac
suac
An
Deu
bed
erro
peri
nar
stiff
fide
qua
bor
inc
bo
me
& p
ma
dab
dur
ptis

ba

bæ, non est dubium quin paulatim crumena
mea cyacuabitur, tunc verò sera erit parsimo-
nia in fundo. Huic insipienti humanæ pru-
dentia respondendum. Quid ita? num menti-
tur Deus & fallit in suis promissis? Num alia
nunc sunt tempora nostra quàm fuerint ma-
jorum nostrorum? Numquid abbreviata est
manus Domini? Et quidnam est hoc? Deus
suadet & præcipit Eleemosynam: homo dis-
suadet & improbat; cui credam, aut cedam?
An iustum est hominem potius audire quàm
Deum? Nonne æquius est Dei sapientia o-
bedire quàm mundi stultitia, qui innutritus
erroribus consilia Dei & Conditoris sui im-
peria sanctissima nunquam desinit impug-
nare, sicut Deus ipse sæpe in sacris litteris ju-
stissimè queritur de incredulitate atque dif-
fidentia populi sui. Quid igitur faciam? Lo-
quar ad Deum meum & dicam illi: In jacturâ
bonorum meorum, honoris & famæ, vitæ &
incolumitatis sit Deus benedictus; comple-
bo iussu ejus & fidelem atque obedientem
me præstabo in omnibus quæ præscripserit
& præceperit mihi. Dicam cum S. Augustino
manda Domine quidquid placuerit tibi, quia
dabis mihi virtutem & gratiam ad obsequen-
dum; si præceperis, facies etiam ut in præce-
ptis tuis ambulem; nec quidquam mihi oc-

CUM-

curret tam amarum, quod non deglutiam,
 nihil tam asperum, quod non amplectar, ni-
 hil tam longum quod non percurram, nihil
 tam intricatum quod non evolvam. Dicam
 cum Apostolo: *Omnia possum in eo qui me
 confortat.* ad Philip. 4. Ecce venit ad me mun-
 di Philosophia & conatur persuadere mihi
 argumentorum vi & multitudine exem-
 plorum, ut tempus omne divitijs conservandis
 impendam, ut provideam liberis meis, ut di-
 latem domum meam & horrea majora fa-
 ciam, ut nominis existimationi studeam; ni-
 hil enim esse jucundius optabiliusque quam
 gratiâ & honore florere inter homines, bene-
 ficijs obstringere sibi amicos plurimos, vin-
 dicare se de inimicis suis. Inde vero clamat ad
 me Deus & gravi oratione intonat super me
*Stultè hac nocte animam tuam repetunt à te,
 qua autem parasti cujus erunt?* Luc. 12. Quid
 in inferno proderunt tibi opes & honores?
*Quid proderit homini si lucretur mundum to-
 tum, & detrimentum anima sua faciat?* Mar.
 8. *Quarite primum regnum Dei & justitiam
 ejus; & hac omnia adjicientur vobis.* Matth. 6.
 Leges mundi me docent ut non inultum pa-
 tiar abire hominem. à quo indignissimis mo-
 dis tractatus sum: ut par pari referam, den-
 tem pro dente, oculum pro oculo; honore
 pul-

nullo, amore nullo prosequar sed immortali odio detester tam malè de me meritum: occasionem nullam prætermittam quâ nocere illi non studeam, negotium ejus nullum ad me afferatur quod non pessundem. Contrà verò sanctissimæ Dei leges jubent, *diligere inimicos nostros, benefacere his, qui oderunt nos, irare prosequentibus & calumniantibus nos.* Matth. 5. Cui parebo? Profectò nisi insaniã & si vel scintilla in me vivit fiduciæ in Deum, qui justissima hæc mihi imperat, deliberatione nulla opus est, deceatne me legibus Dei Creatoris mei conformare, an mundi hostis jurati salutis meæ. Sed objicit, quid respondebo ijs qui me tanquam stupidum & hebetem arguent, quod hominem ob multas mihi illatas injurias justissimæ vindictæ obnoxium dimittam inuitum; increpabunt vel stupidiores truncos vel timidiores foeminâ, vel puero imbecilliores, qui nihil sentiam, nihil audeam, nihil valeam. His ego respondebo, si inter paganos & idololatrias educatus essem, nec meliore Evangelij doctrinâ essem imbutus sanè non continerem passiones effrenes atque indomitas, sed sicut illi laxatis habenis quamprimum in eos à quibus lapsus essem, desævirem acerbius. Verum lex Dei omne est consilium meum, hæc jubet re-
pri-

primere naturæ motus, dominari appetitui
 oblivisci injuriarum, potius egregio magna-
 nimitatis actu, quàm vindictæ cupiditati vili
 iracundiæ motu satisfacere. Dicam eum Pa-
 ralytico qui sanatus à Christo Judæis repre-
 hendentibus quod Sabbatho die, quem illi
 summâ religione observabant, lectum suum
 ut jussus fuerat, deportaret in domum suam,
 respondit: *Qui me sanum fecit, ille mihi dixit:
 tolle grabatum tuum & ambula.* Joan. 5. Qua-
 si diceret: is qui solo verbo inveteratum tri-
 ginta octo annorum morbum à me depulit,
 sanè novit melius quid mihi liceat, quàm vos
 Ille diivinus medicus mihi dixit: tollè graba-
 tum tuum, quid vestra refert; Num qui tot
 annorum paralyfium curare potuit, à sabbathi
 observatione eximere me non debuit neque
 potuit? Porrò si mihi mundus suis suggestio-
 nibus molestus fuerit & infufurraverit: vis
 felix vivere, bona plurima undique congre-
 gare non cesses: ecce istic opulenta viduæ
 prædia, illic villas & agros fertiles pupilli, in-
 vade per fas nefasque: tua sunt, si vis, amba-
 bus manibus, quæcunque potes arripe; cir-
 cumspice in omnem partem, ut semper bona
 tua accumules, nunquam dic, sufficit; donec
 abundes omnibus & dicas animæ tuæ: *Ani-
 ma habes multa bona posita in annos pluri-*

mos, requiesce, comede, bibe, epulare. Luc. 12.

Huic tam fallaci consiliario dicam : non sic decet, qui creavit me & redemit me pretioso sanguine suo pro me effuso & morte crudelissima ei ipuit de tyrannide diaboli, vetuit inhiare caducis hujus vitæ bonis, æterna potius quaerenda monet, & majorem salutis animæ curam habere quàm domus amplificandæ. Quod si denuò ingerat idem maleficus suavor: vide quid agas, si tantas & toties & tam multis eroges pauperibus eleemosynas, breviopes, quas non habes immensas, immi- nues atque exhauries, tantum tibi quotidie detrahis, quantum alijs tribuis; veniet aliquando dies quo te oppressum miraberis inopia & pro liberalitatis mercede comparabis tibi mendicitatem, & quàm largè dabis alijs quotidie stipem ostiatim ipse corrogabis. Respondebo denuò fidenti animo: sapiens est ac omnipotens qui jubet suo nomine eleemosynas dare, hujus munere possideo quidquid meum est; hic pollicitus est mihi: *Qui dat pauperi, non indigebit,* & sanè plures gravesque mihi rationes suppetunt fidenti ejus promissis, quàm tuas minas timendi. Denique si mihi similes cogitationes injiciat de inimicis meis, de voluptatibus & delicijs hujus vitæ & alia hujusmodi tentationum

argu-

argumenta proponat, hoc unicum opponam
 Qui me cōdidit, qui me redemit, qui me ab
 æterno dilexit, ille mihi dixit: Dilige inimi-
 cos tuos, tolle crucem tuam, age pœnitentiam,
 castiga corpus tuum, odio habe animam
 tuam in hoc mundo ut in vitam æternam
 custodias eam. Numquid dignum & iustum
 est illi obedire, non solum in rebus facilibus
 & iucundis ad quas ipsa ex se natura propen-
 det, etsi præceptæ non sint, sed etiam duris
 in rebus & asperis, carni & sanguini inuisis ac
 molestis, quanquam si quid amaroris habent
 gratiæ suæ dulcedine sic mitigat ac cōdit
 ut iucundum sit potius in huiusmodi rebus
 illi posse obedientiam præstare.

§. V.

*Dei agendi modus contrarius est modo agendi
 hominum.*

VT hanc praxin naturæ nostræ non pa-
 rum adversam melius commendemus
 & reddamus faciliorem ad quotidianum ex-
 ercitiū revocandum est in memoriam alias
 esse vias Dei longeque diversas à vijs homi-
 num; sæpè enim Deus modum agendi servat
 prorsus contrarium illi quem ratio aut pru-
 dentia humana eligeret ad eundem finem
 consequendum, Apertè id explicat Apосто-
 lus

lus: *Qua stulta sunt mundi, inquit, elegit Deus ut confundat sapientes, & infirma mundi elegit Deus, ut confundat fortia, & ignobilia mundi & contemptibilia elegit Deus, & ea quae non sunt, ut ea quae sunt, destrueret* 1. Cor. 1, 1. Iisdem penè verbis Ecclesia inchoat quandam orationem: Deus qui infirma mundi eligis ut fortia quæque confundas. Ex veteri testamento constat electos à Deo Prophetas bubulcos, pastores ovium, agricolas; hos mittebat ad populum suum, aut in gentem Deo rebellem, ut his Dei verbum minasque prædicarent, quibus tantam virtutem contulit ut qua voce antea ad armenta gregesque fuerant usi, ad eandem reges potentissimi contremiscent. Ad novam porro legem promulgandam orbi universo & legem quidem receptis tunc passim hominum moribus ac ritibus contrariam, legem quæ jubet sceptrum & fasces cruci submittere, non misit ex Angelorum hierarchiâ Cherubinos aut Principatus, nec mundi sapientes, nec potentes in terrâ; sed piscatores elegit, homines rudes & indoctos, purgamenta huius mundi & omnium peripsema 1. Cor. 4. qualia ipsi sibi nomina non erubescunt tribuere. Et tamen hujusmodi Apostolorum ministerio quanta effecit? Nimirum quæ vel ipsi admirantur hostes & orbis

orbis stupeat universus. Hi superarunt disertam Oratorum eloquentiam, subtilitatem Philosophorum confuderunt, Regum vicerrunt potentiam, adversantium Evangelij promulgationi vires fregere. Ut cæco nato visum restitueret, luto liniuit oculos ejus, quod magis valet ad excœcandum. *Ioann. 9.* Gedeoni ducenti contra Amalecitas præcepit retentis virorum duntaxat trecentis reliquum exercitum multorum millium dimittere, hos innumerabili hostium multitudini opponere, quid aliud videbatur quàm in prædam exponere? *Iud. 7.* Elifæus Dei iussu ut aquis Jerichuntinis amaritudinẽ tolleret, misit salem in fontem illarum. *4. Reg. 2.* Isaias ut ægrotantem Ezechiam Regem curaret posuit super ulcus ejus massam ficorum. *4. Reg. 20.* Deus cum ditare vult quempiam opibus, suggerit ut largas erogat Eleemosynas; cum ad dignitatem aliquam evehere, prius servitute & ignominijs præparat. Denique nescio an melior ratio reddi possit cur sæpenumero concipiuntur consilia rectissima media adhibeantur optima, ut videtur, & studia opportunissima, videamus nihilominus successum infelicem & luctuosum, nisi quia Dei modus agendi & ordo adversatur humanæ prudentiæ, & placet Deo hominum

num consilia evertere, quando his sibi secure inniti videntur Ex quo tantò majorem debemus concipere fiduciam in Dei providentiã, quantò media, quæ nostri causã adhibet, videntur fini intento minus proportionata. *Quodcumque dixerit vobis, hoc facite.* Enitatur quantum in nobis est, quidquid imperatum fuerit, magnã cum fiducia exequi omni abjecto timore. Deus ipse sanctissimæ matris filij sui verba confirmat, dum non recusare se ait per Prophetam ut sibi exprobratur si promissis non steterit. *Quarite judiciũ subvenite oppresso, iudicite pupillo, defendite viduam. Et venite. & arguite me, dicit Dominus, Ijai. 1.* Quasi dicat: Si non reddidi vobis bona mei causã benefacientibus, si vobis defui penuriam passis, arguite liberè fidelitatem meam, accusate providentiam meam, quod vestri curam abjecerim, negate potentiam meam, quia succurrere vobis non valui, reprehendite justitiam & bonitatem meam, quod merita vestra atque obsequia ingratus contempserim.

§. VI.

Exempla cœca obedientia Deo prestita.

Cum populus Israëliticus durissimã Ægyptiorum servitute oppressus mandatum

tum accepisset à Deo egrediendi ex Ægypto,
 nemo ex ingenti illa hominum multitudine
 (nam sacra referente historiâ. *Exod. 12.* Sexcē-
 ta ferè millia virorum absque parvulis, &
 mulieribus, & præter vulgus promiscuum
 innumerabile cum ovibus & armentis & a-
 nimalibus diversi generis plurimis profecta
 sunt) ex illo inquam infinito hominum nu-
 mero nemo unus fuit qui de viâ sollicitus
 quæreret quod iter esset tenendum, quara-
 tione trañandum mare quo Ægyptus termi-
 natur, quomodo superanda loca deserta &
 inculta quæ egredientibus occurrebant, qui-
 bus modis se armarent contra ardores solis,
 terræ sterilitatem, furias bestiarum & insidias
 barbarorum hominum atque hostium, quæ
 omnia versabatur ante oculos, unde sibi pro-
 viderent necessaria ad vitam, victum & vesti-
 tum suorum infantium & medicamenta æ-
 grorum. Una omnibus fiducia in Dei provi-
 dentiam, à quo egrediendi mandatum acce-
 perant copiosissimi instar commeatus erat,
 hinc sumebant admirabili modo omnis ge-
 neris commoda & delicias, & supra quam
 optare poterant, divinam experiebantur opè
 & præsidium in tot tantisque periculis & tot
 annorum decursu, Cùm primum castra po-
 suissent in littore maris Erythræi divisit Deus

co-

gypto, coram illis mare, ut siccis vestigijs per me-
 tudine dium ejus proficiscerentur, ita *ut aqua eis e-*
 Sexcē-*sent pro muro à dextris & sinistris.* Exod. 14.
 s, & Egyptios verò persequentibus & ingressos
 scuum post eos involvit recurrentium aquarum flu-
 & a-ctibus, cum Rege Pharaone omnique equita-
 profecta tu & curribus, ne nuntio quidem tantæ cladis
 um nu- superstitite. Porro in vastâ solitudine cum mo-
 llicitus rarentur, interdium rorida nubes erat illis pro
 quara- umbraculo contra solis æstum, noctu instar
 termi- columnæ ignis lucidissimæ illuminabat ca-
 ferta & stra, & profecturis præcedens viam monstra-
 at, qui- bat. Cibus illorum annis quadraginta fuit
 s solis, manna quod ministerio Angelorum præpa-
 infidias rarum roris in morem decidebat in castra,
 m, qua- *quod erat quasi semen coriandri album; gu-*
 ubi pro- *stusque ejus quasi similia cum melle.* Exod. 16.
 & vesti- Potum hauriebant *ex consequente eos petra.*
 enta æ- hæc enim virgâ Moysis percussa toti exerci-
 provi- tui suppeditavit aquam. Quadraginta annis
 a acce- quibus circuierunt per varias solitudines, non
 us erat, fuit in tribus eorum infirmus, nullius ve-
 nis ge- stes vel calcei attriti sunt. Hæc admiranda
 a quam Dei beneficia tamdiu experti sunt quamdiu
 ur opè suam in Deum conservarunt fiduciam. Tanti
 s & tot est Deo obedire & fidere in omnibus quæ
 tra po- præcipit, sive difficulter sive omnino non
 sit Deus posse fieri videantur. Naaman Princeps mili-
 co-

tix Regis Syriæ vir fortis & dives audirâ fa-
 mîa Elizæi Prophetæ acceptaque à Rege suo
 cum adeundi potestate, venit Samariam ad-
 ductusque domum Elisæi per nuntium ab eo
 missum audivit: *vade & lavare septies in Ior-
 dane & recipiet sanitatem caro tua atque
 mundaberis.* 4. Reg. 5. Quibus auditis indig-
 natus Naaman recessit & conversus ad servos
 suos: *Nunquid non meliores sunt, ait, Abana
 & Pharphai fluvij Damasci omnibus aquis
 Israel, ut laver in eis & munder?* Persuasus ta-
 men à comitibus suis, sustinuit obedire Pro-
 phetæ: *lavitque in Iordane septies juxta sermo-
 nem viri Dei, & restituta est caro ejus, sicut
 caro pueri parvuli, & mundatus est.* Si pre-
 dentix ille obsecutus humanæ perfutisset in
 ea persuasione salubriores esse aquas Syriæ
 quam Jordanis, nunquam fuisset curatus à
 leprâ suâ: Fecit Moyses jussu Dei serpentem
 æneum, & posuit eum pro signo, ut percussis
 à serpentibus ignitis, quos Dominus immi-
 serat in rebellem populum, illum aspicerent
 & sanarentur. Si hic judicasset Moyses dig-
 nius esse ut conflatum ex auro aut argento
 serpentem proponeret, nihil effecisset. Nam
 21. Si Gedeon trecentos viros quos extir-
 ginta millibus & pluribus Dei jussu dimissis
 retinuerat pugnaturus contra Madianitarum
 ingea-

ingentem exercitum, armare æreis atque fer-
 reis armis, gladijs & lanceis satius esse duxif-
 set, quàm lagenis & hydrijs, nunquam tam
 gloriosam de Madianitis victoriam retulisset
Iud. 6 Hujusmodi historijs plenæ sunt sacræ
 paginæ; ex quibus discimus nihil esse secu-
 rius nobis, quàm observare ad literam, ut di-
 citur, quidquid mandaverit Deus & eo pror-
 sus modo, quo est imperatum, positâ in ejus
 infinita bonitate ac providentiâ generosâ fi-
 duciâ, quod rectissimè ab eo dirigamur, nec
 unquam timendum sit, ut aliquid nobis desit
 modo nos officio nostro non desimus, sed
 eum quæramus in omnibus & sanctè servia-
 mus juxta sanctissimam ejus voluntatem.
Divites, inquit Psalter. eguerunt & esurierunt,
requirentes autem Dominum non minuentur
omni bono, quoniam non est inopia timentibus
eum, psal. 33. Concludo hoc caput memora-
 bili historia quàm in Lausiaca refert Palla-
 dius de S. Abbate Apollonio, hic inquit, ale-
 bat Monachos suos nullo penu instructus, &
 quanquam panem non habebat, non tamen
 deerat, quem alijs etiam pauperibus distri-
 bueret. Dæmonem tam insolentem vehe-
 menter admirans exprobrabat sancto viro,
 quod nec Helias esset, nec Propheta, nec A-
 postolus, unde ergo tantam id temporis vir-

tutem haberet simplex Monachus ejusmodi
 patranda miracula, volebat scire invidus ani-
 marum prædo. Cui subridens vir sanctus re-
 spondit: an putas Deum duntaxat temporibus
 Eliæ aut Prophetarum aut Apostolorum
 rebus humanis profuisse, nunc vero deesse, &
 extra mundum abjecta nostri curâ, nescio
 quò peregrinari? An ignoras Deum semper
 eundem esse, & sibi semper similem, æquè
 potentem æquè liberalem ac misericordem
 præsentis tempore esse ac fuit omnibus retro
 sæculis? Si majorum nostrorum ætate mira
 edidit Bonitatis suæ argumenta, cur non ea-
 dem ostendet hæc nostrâ, si parem majoribus
 nostris retinemus in ipsum fiduciam? His di-
 ctis sanctus ille Abbas curioso indagatori fa-
 cile os obstruxit & confusum remisit in sty-
 gem.

CAPUT V.

Quintum medium conservandi Fiduciam in
 Deum. Timor Dei.

§. I.

Encomium Timoris Dei.

Concludo hæc media quæ ad nutriendam
 in nobis Fiduciam in Deum plurimum
 valent, Timore Dei. Hic sanè efficacissimum
 om-